

RICCARDO **ALCARO**

“ΟΙ «28» ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΟΙ ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΕΣ ΑΠΟΙΚΙΕΣ ΤΩΝ ΗΠΑ”

«Αν ο Τραμπ κατορθώσει να πείσει τους Ευρωπαίους να συμμορφωθούν με τις κυρώσεις των ΗΠΑ, η Αμερική θα έχει προκαλέσει στην Ευρώπη τη μεγαλύτερη ταπείνωση», δηλώνει στη «Νέα Σελίδα» ο συντονιστής Ερευνας για τις Διατλαντικές Σχέσεις του Istituto Affari Internazionali

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ
ΣΤΕΛΛΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
info@neaselida.news

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ της απόφασης Τραμπ να ακυρώσει τη συμφωνία με το Ιράν και η στάση της Ευρώπης μπαίνουν στο μικροσκόπιο του συντονιστή Ερευνας για τις Διατλαντικές Σχέσεις του Istituto Affari Internazionali (IAI), Riccardo Alcaro, ο οποίος μιλάει στη «Νέα Σελίδα» για τις διεθνείς πολιτικές εξελίξεις.

Ποιες είναι οι σημαντικότερες συνέπειες για την Ευρώπη μετά την απόφαση του Τραμπ για το Ιράν; Μπορεί η Ευρώπη να αντισταθεί στις ΗΠΑ και, αν ναι, υπάρχει η προθυμία να το πράξει;

Η απόφαση του Τραμπ να αποσυρθεί από το Κοινό Σχέδιο Δράσης για το Ιράν (JCROA) μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις. Βραχυπρόθεσμα, θα οδηγήσει πιθανώς σε αύξηση του επιπέδου σύγκρουσης μεταξύ του Ιράν και του Ισραήλ στη Συρία. Ενώ οι ισραηλινοϊρανικές συγκρούσεις στη Συρία ξεδιπλώνονται με μια δική τους δυναμική, η απόφαση του Τραμπ μπορεί να ενθαρρύνει τους Ισραηλινούς να εξαπολύσουν μεγαλύτερες και πιο σκληρές επιθέσεις σε ιρανικούς στόχους στη Συρία, αυξάνοντας έτσι το τίμημα που θα πληρώσει το Ιράν.

Μια άλλη βραχυπρόθεσμη συνέπεια είναι μια σοβαρή παραβίαση των διατλαντικών

σχέσεων. Ο Τραμπ απειλεί να τιμωρήσει τους Ευρωπαίους συμμάχους της Αμερικής για την τήρηση μιας συμφωνίας μη διάδοσης που οι ΗΠΑ είχαν υπογράψει και η οποία ενσωματώθηκε κατά λέξη στο ψήφισμα 2231 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Κι απ' όλες τις απόψεις, η συμφωνία λειτούργησε.

Οι Ευρωπαίοι έχουν υποσχεθεί ότι θα προσπαθήσουν να κάνουν ό,τι μπορούν για να σώσουν τη συμφωνία για τα πυρηνικά και το Ιράν συμφώνησε να εξετάσει το ενδεχόμενο, αν τα άλλα μέλη της JCROA -Ευρώπη, Κίνα και Ρωσία- μπορούν να του προσφέρουν οφέλη που θα αντισταθμίζουν την αποχώρηση των ΗΠΑ. Αν αποτύχουν, εκείνοι στο Ιράν που υποστηρίζουν την έξοδο από την JCROA ή ακόμη και την έξοδο από τη συνθήκη για τη μη διάδοση των πυρηνικών όπλων -που εμποδίζει το Ιράν να αποκτήσει πυρηνικά όπλα- μπορούν να αναλάβουν τον έλεγχο της πολιτικής για τα πυρηνικά, να διώξουν τους επιθεωρητές του ΟΗΕ από τη χώρα και να συνεχίσουν το πυρηνικό πρόγραμμα, το οποίο για την ώρα έχει ανασταλεί.

Δεδομένου ότι το Ισραήλ και οι ΗΠΑ θεωρούν ακόμη και τη δυνατότητα του Ιράν να έχει πυρηνικό πρόγραμμα -πόσω μάλλον πυρηνικά όπλα- μια απαράδεκτη απειλή, ίσως τελικά αποφασίσουν ότι ο μόνος τρόπος για να περιοριστεί το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν είναι μια σειρά βομβαρδισμών με στόχο τις πυρηνικές εγκαταστάσεις του. Αν συμβεί αυτό, το Ιράν πιθανότατα θα αντιδράσει, κινητοποιώντας τους συμμάχους του στον Λίβανο, το Ιράκ, την Υεμένη και τη Συρία. Η περιοχή θα αποσταθεροποιηθεί περαιτέρω.

Μακροπρόθεσμα, έχουμε δύο πιθανά σε-

νάρια. Το ένα είναι ότι το Ιράν είναι ικανό να αντισταθεί στην επίθεση των ΗΠΑ, Ισραήλ και Σαουδικής Αραβίας. Το ίδιο το αμερικανικό Πεντάγωνο αναγνώρισε στο παρελθόν ότι το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν είναι πολύ μεγάλο και προηγμένο για να καταστραφεί και μπορεί μόνο να επιβραδυνθεί. Αυτό σημαίνει ότι το Ιράν θα συνεχίσει το πυρηνικό του πρόγραμμα, το οποίο τώρα θα έχει σαφώς στρατιωτικό σκοπό. Αυτό μπορεί να οδηγήσει τον κύριο ανταγωνιστή στην περιοχή, τη Σαουδική Αραβία, να επιδιώξει το δικό της πρόγραμμα πυρηνικών όπλων. Και ίσως χώρες όπως η Τουρκία και η Αίγυπτος μπουν στον πειρασμό να τις μιμηθούν. Θα είχαμε, λοιπόν, μια κούρσα πυρηνικών εξοπλισμών στην πιο επιρρεπή σε συγκρούσεις περιοχή του κόσμου, την περαιτέρω αποσταθεροποίησή της και την εξάλειψη του καθεστώτος μη διάδοσης πυρηνικών όπλων.

Το άλλο, λιγότερο πιθανό σενάριο είναι

«Μακροπρόθεσμα, έχουμε δύο πιθανά σενάρια. Το ένα είναι ότι το Ιράν είναι ικανό να αντισταθεί στην επίθεση ΗΠΑ, Ισραήλ και Σαουδικής Αραβίας. Το άλλο είναι ότι το καθεστώς του μπορεί να καταρρεύσει υπό την πίεση των ΗΠΑ»

ότι το καθεστώς του Ιράν μπορεί να καταρρεύσει υπό την πίεση των ΗΠΑ. Ωστόσο, δεδομένου του πόσο ριζωμένο είναι στην κοινωνία το καθεστώς και πόσο σημαντική είναι η υποστήριξή του σε μεγάλες ομάδες του πληθυσμού, αν συμβεί αυτό, δεν θα γίνει ειρηνικά. Αν θέλετε να δείτε την αποσταθεροποιητική επίδραση ενός εμφύλιου πολέμου στο Ιράν, απλώς συνδυάστε τις επιπτώσεις των εμφύλιων πολέμων στη Συρία, στο Ιράκ, στη Λιβύη και στην Υεμένη και πολλαπλασιάστε τη επί δύο.

Πολιτικοί στην Ευρώπη υποστηρίζουν ότι δεν αποκλείεται να εξεταστούν αντίμετρα έτσι ώστε να συνεχίσει τις συναλλαγές με το Ιράν. Είναι αυτό ρεαλιστικό και, αν ναι, με ποιον τρόπο;

Οι Ευρωπαίοι σίγουρα θα προσπαθήσουν να σώσουν τη συμφωνία με την επινοήση μηχανισμών για την προστασία των δικών τους εταιρειών και τραπεζών από την εφαρμογή των αμερικανικών κυρώσεων, τις οποίες ο Τραμπ δεσμεύτηκε ότι θα υιοθετήσει εκ νέου. Στην ιδανική περίπτωση, οι Ευρωπαίοι θα πρέπει επίσης να είναι έτοιμοι να προβούν σε αντίποινα, υιοθετώντας, για παράδειγμα, ρήτρες clawback, που θα επιβάλουν δασμούς στις εισαγωγές από τις ΗΠΑ, που θα χρσίσμευαν για την αποζημίωση των επιχειρήσεων και των τραπεζών λόγω των άδικων -από ευρωπαϊκή άποψη- κυρώσεων από τις αμερικανικές ρυθμιστικές Αρχές. Αλλά αυτή η κίνηση θα απαιτούσε έναν βαθμό στρατηγικής ωριμότητας, θάρρους, συνοχής και νοοτροπίας που φαίνεται ότι στερούνται τα 28 κράτη-μέλη της ΕΕ. Ετσι, θα παρέχεται προστασία των

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΔΙΧΩΣ ΤΕΛΟΣ ΣΤΗ ΓΑΖΑ

Πολιτικά παιχνίδια στις πλάτες των εξαθλιωμένων

ΒΑΛΙΑ ΚΑΪΜΑΚΗ
vkaimaki@gmail.com

Η ΑΠΟΦΑΣΗ να μεταφερθεί η αμερικανική πρεσβεία στο Ισραήλ από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ ελήφθη στις 24 Οκτωβρίου του 1995 από το αμερικανικό Κογκρέσο. Το όνομά της ήταν «Jerusalem Embassy Act». Προσδιόριζε ότι η μεταφορά θα πρέπει να γίνει το αργότερο μέχρι τις 11 Μαΐου του 1999. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος Κλίντον αρνήθηκε να την υπογράψει, όπως και οι διάδοχοί του, Τζορτζ Μπους και Μπαράκ Ομπάμα. Η δικαιολογία τους ήταν ότι οι ΗΠΑ οφείλουν να περιμένουν την επίλυση της ισραηλινοπαλαιστινιακής σύγκρουσης. Ετσι, κάθε εξάμηνο υπέγραφαν προσωρινή αναστολή της απόφασης, όπως έκανε και ο ίδιος ο Τραμπ τον Ιούνιο του 2017. Όμως στα τέλη του χρόνου άλλαξε γνώμη.

Το 1980 το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ενέκρινε ψήφισμα με το οποίο καλούσε τα κράτη-μέλη να αποσύρουν τις διπλωματικές αποστολές τους από την Ιερουσαλήμ. Η Ιερουσαλήμ φιλοξενεί σήμερα μόνο ορισμένα προξενεία, ενώ οι πρεσβείες είναι εγκαταστημένες στο Τελ Αβίβ. Αναμφίβολα, η πράξη αυτή αποτελεί ένα πλήγμα στη διεθνή νομιμότητα, στην οποία στηρίζονται -από την αρχή τους- οι ειρηνευτικές συνομιλίες. Και το άνοιγμα της πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ οδήγησε στη σημερινή κατάσταση. Όμως δεν είναι παρά η αφορμή. Στη Λωρίδα της Γάζας οι συνθήκες διαβίωσης χειροτερεύουν συνεχώς και η εξέγερση σιγόβραζε. Από την άλλη, η ισραηλινή κυβέρνηση χρειαζόταν ένα επικοινωνιακό χαρτί για να απομακρύνει την προσοχή από τα σκάνδαλα διαφθοράς. Το χειρότερο είναι ότι για τους Παλαιστίνιους ο Τραμπ παύει να είναι ένας δυνατικός διαμεσολαβητής, όπως άλλοι προκάτοχοί του, και η ειρηνευτική διαδικασία, όχι απλώς θα παραμείνει «παγωμένη», αλλά έκανε τεράστια βήματα προς τα πίσω.

Τα πολλά πρόσωπα της Ευρώπης

Στη συγκυρία αυτή η Ευρώπη διστάζει. Ο Γάλλος Πρόεδρος, Εμανουέλ Μακρόν, διαβεβαιώνει για «την αποδοκιμασία της

Γαλλίας αναφορικά με την απόφαση των ΗΠΑ να μεταφέρουν την πρεσβεία τους στην Ιερουσαλήμ» και καταδικάζει «τη χρήση βίας από τις Ενοπλες Δυνάμεις του Ισραήλ». Το Ηνωμένο Βασίλειο εκφράζει την «ανησυχία» του και γνωστοποιεί ότι αποδοκιμάζει την πρωτοβουλία των ΗΠΑ. Στις Βρυξέλλες, πάλι, η ύπατη εκπρόσωπος της ΕΕ για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, Φεντερίκα Μογκερίνι, ζητά «όλες οι πλευρές να δράσουν με τη μεγαλύτερη δυνατή αυτοσυγκράτηση προκειμένου να αποφευχθούν οι απώλειες κι άλλων ανθρωπίνων ζώων». «Αυτή τη στιγμή χρειάζεται σοφία και θάρρος για να επιστρέψουμε στις διαπραγματεύσεις, με στόχο μια πολιτική λύση προς το αμοιβαίο συμφέρον Παλαιστίνιων και Ισραηλινών σε όλη την περιοχή», δήλωσε.

Ωστόσο, όπως συμβαίνει και σε άλλους τομείς, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν χαρακτηρίζεται από ομοφωνία κι αυτό φάνηκε από την παρουσία διπλωματών από κάποια κράτη-μέλη της στα εγκαίνια - η Ρουμανία, η Ουγγαρία και η Τσεχία αντιτέθηκαν στην έκδοση κοινής δήλωσης καταδίκης της μεταφοράς της πρεσβείας. Ήδη από τον Απρίλιο, όταν η ΕΕ επιχειρούσε να αναβιώσει μια ειρηνευτική διαδικασία και εξέφραζε τις ανησυχίες της σχετικά με τις συνέπειες της απόφασης Τραμπ, κάποιες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες αναφέρθηκαν σε μια ενδεχόμενη μεταφορά και των δικών τους διπλωματικών Αρχών στην Ιερουσαλήμ.

Τέτοιες δηλώσεις είναι βούτυρο στο ψωμί του Ισραηλινού πρωθυπουργού, ο οποίος τον περασμένο Φεβρουάριο είχε απευθύνει από τις Βρυξέλλες έκκληση να τις υλοποιήσουν, γιατί «θα καθιστούσαν εφικτή» την ειρήνη. Αντίθετα, η κυρία

Μογκερίνι έκανε λόγο για ένα σχέδιο που μάλλον θα ενθάρρυνε τον εξτρεμισμό σε όλα τα στρατόπεδα.

Η στάση του «σουλτάνου»

Ενας άλλος «γείτονας» όμως είναι ξεκάθαρος στη στήριξη της Παλαιστίνης: η Τουρκία. Οι δηλώσεις Ερντογάν μετά το πέρας της επίσκεψής του στο Ηνωμένο Βασίλειο έγιναν πρωτοσέλιδο σε όλο τον τουρκικό Τύπο. Ο Τούρκος Πρόεδρος υπογράμμισε ότι δεν θεωρεί τη Χαμάς τρομοκρατική οργάνωση και ανέφερε ότι τα tweets που ανάρτησε προκάλεσαν τον εκνευρισμό του Νετανιάχου. Ο κ. Ερντογάν σημείωσε ακόμη ότι ούτε το Ισραήλ ούτε η Αίγυπτος ανοίγουν τον δρόμο για την περιθάλψη των τραυματιών, προσθέτοντας ότι η Τουρκία καταβάλλει προσπάθειες για να διασφαλίσει την απομάκρυνσή τους, καθώς και ότι η οργάνωση της «Ερυθράς Ημισελήνου» έχει στείλει στη Γάζα ιατρικές προμήθειες αξίας 100.000 δολαρίων. «Η Ιερουσαλήμ είναι η «κόκκινη γραμμή» μας. Δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν παραχωρήσεις εκεί. Η Παλαιστίνη δεν είναι μόνη», είπε.

Μόνο από την πλευρά της Αιγύπτου έγιναν προσπάθειες αποκλιμάκωσης. Ήδη από την περασμένη Κυριακή κάλεσαν τον Ισραήλ Χανίγια, τον πολιτικό ηγέτη της Χαμάς στη Γάζα, και του πρότειναν να ρίξει την ένταση, με αντάλλαγμα το άνοιγμα του περάσματος της Ράφα, πράξη που ανακουφίζει τον αποκλεισμό της Λωρίδας. Ο Χανίγια αρνήθηκε, ενώ κυκλοφόρησε ότι οι Αιγύπτιοι τον απείλησαν και τον ταπείνωσαν. Το Κάιρο, ωστόσο, επέμεινε, αφήνοντας το πέραςμα ανοικτό, και πρότεινε μόνιμο άνοιγμα για δέκα μέρες τον μήνα αντί έξι που είναι σήμερα. Ταυτόχρονα, το Ισραήλ άνοιξε και πάλι το εμπορικό πέραςμα Κερέμ Σαλόμ.

Με τον τρόπο αυτό ελπίζουν να αποκλιμακώσουν την κατάσταση. Είναι μια ακόμα ένδειξη για τα αίτια της εξέγερσης. Η εξαθλίωση των Παλαιστίνιων, όπως και άλλων λαών της Μ. Ανατολής, δεν μοιάζει να συγκινεί τους ισχυρούς του πλανήτη. Κι όμως είναι αυτή που προκαλεί, όχι μόνο τους πολέμους, αλλά και τη δημιουργία εξτρεμιστικών οργανώσεων, ενώ ταυτόχρονα σπρώχνει προς τη μετανάστευση.

τραπεζών και των εταιρειών της ΕΕ, αλλά οι ΗΠΑ είναι απίθανο να αντιμετωπίσουν απειλές αντιποίνων.

Η υπόθεση του Ιράν και γενικότερα η ατζέντα του Τραμπ για την εξωτερική πολιτική θα μπορούσε να οδηγήσει τις διατλαντικές σχέσεις σε μια νέα εποχή, σε ένα νέο είδος σχέσης; Για παράδειγμα, έχουμε ακούσει πολλές φορές τον Μακρόν και τη Μέρκελ να μιλούν για τον ευρωπαϊκό στρατό. Είναι η κατάλληλη στιγμή να ληφθούν μέτρα και αποφάσεις σχετικά με την ευρωπαϊκή ασφάλεια;

Αν ο Τραμπ κατορθώσει να πείσει τους Ευρωπαίους και συμμορφωθούν με τις κυρώσεις των ΗΠΑ, παρά το γεγονός ότι έχουν στρατηγικό ενδιαφέρον για τη συμφωνία και έχουν πει αρκετές φορές ότι θέλουν να τη διατηρήσουν ζωντανή, η Αμερική θα έχει προκαλέσει στην Ευρώπη τη μεγαλύτερη ταπείνωση. Οι Ευρωπαίοι διαδραμάτισαν ουσιαστικό ρόλο στη διαδικασία που οδήγησε στην JCROA και τώρα ανταμείβονται με μια απόφαση των ΗΠΑ που παραβιάζει τη συμφωνία, όπως και την αρχή του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, υπονομεύει το καθεστώς μη διάδοσης και πλήττει σε μεγάλο βαθμό το ευρωπαϊκό συμφέρον για σταθερότητα στη Μέση Ανατολή κι ένα αποτελεσματικό καθεστώς μη διάδοσης και πολυμερούς συστήματος. Αν οι Ευρωπαίοι δεν μπορούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους από αυτό, ίσως μπορείτε να αρχίσετε να αποκαλείτε τους «28» της ΕΕ... 28 υπερπόντιες αποικίες της Αμερικής.

